

מאמר

חזון ישעיהו – ה'תש"ל

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוק"ל ה'תשנ"ב נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יו"ל לש"פ דברים, שבת חזון, היתשע"ז

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאה

לזכות

משה בן מאטיל

זכות עבודתו בקודש כיובל שנה

בהגהת תורת רבותינו נשיאינו הקי'

תעמוד לו לרפואה שלימה וקרובה

שלא יישאר שום רושם כלל

ולאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

ותורה מביאה רפואה לעולם

ב

בי"ה, יבי מני"א תשכ"א
ברוקלין

הנהלת בתי ספר ... אשר באה"ק ת"ו,
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבם מעש"ק. ומסיימים בשאלה, האם להנהיג דברים הנזכרים בסעיפי מכתבם וכו'.

והנה אף כי בכלל, מובן שתוכן הסעיפים מתאים ביותר וביותר – לבתי ספר אלו ובנוגע לנוער בני ישראל בכלל, צריך עיון אם יש להכריז או לפרסם עד"ז, ובכתב, כיון שאז זהו שולל האפשריות שהשפעה לאט לאט צעד אחר צעד, מאחר שהדרישה נעשית לתנאי מלכתחלה. משא"כ באם ידברו ע"ד האמור פעם ושנים וכ"פ בהטעמה מתאימה לכל אחד ובהדגשה המתאימה, אפשר סו"ס להגיע להמטרה גם באלו שדרישה פשוטה ומוחלטה לא תפעול עליהם כי אם דחי',

ואף שמובן שבנוגע לכמה עניני יהדות – צריכה להיות הנהגה באופן דיקוב הדין את ההר וכיו"ב, הנה בנוגע להאמור, שעד עתה לא היתה בזה דרישה חיובית ודרישה במאה אחוז, ולא עוד אלא שבמקרים מסוימים – בודאי שלא רק שהעלימו עין מהאמור, כי אם אפילו שבמקום אשר אי אפשר הי' להעלים עין בכ"ז לא מיחו מכמה טעמים, הרי צריך עיון כנ"ל – אם עתה הזמן להעמיד האמור על חומר הדין במילואו, וק"ל.

בברכת הצלחה בעבודתם בקדש

מ. שניאורסאהן

ב

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה (הלפריץ, תשס"ב).
דיקוב הדין את ההר: לשון חז"ל – יבמות צב, א. וש"נ.

©

Published and Copyright 2017 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5777 • 2017

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237
(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"
(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

הוספה

א

בי"ה, חי' מני"א תשכ"א
ברוקלין

הרה"ח אי"א נוי"נ וכו'
מוה' חיים אליעזר שי' הלוי.

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך, נתקבל מכתבו מיום הראשון.

ובעת רצון יזכירוהו על הציון הקי' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
נבג"מ זי"ע, מתאים לתוכן כתבו, ויהי רצון שלארך ימים ושנים טובות יעסוק
בהפצת המעינות, נוסף על לימוד הנגלה. ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

והרי זה גם מענינא דיומיא אילין, שצריך להגביר כל עניני גאולה, והרי
ביאת מלכא משיחא הוא כשיפוצו המעינות חוצה, וכידוע אגרת הקדש של מורנו
הבעש"ט בזה.

בברכה לבשו"ט בכל האמור

מ. שניאורסאהן

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ דברים, שבת חזון, וא"ו מנחם-אב הבעל"ט — הננו מוציאים
לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה חזון ישעיהו גו' שנאמר בהתוועדות
ש"פ דברים, שבת חזון, וא"ו מנחם-אב, הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו
נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ר"ח מנ"א, ה'תשע"ז,
ברוקלין, נ"י.

א

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה (הבר, תשס"א).
מוה' חיים אליעזר שי' הלוי: הבר, ת"א. אגרות נוספות אליו — אג"ק חי"ז אגרת ו'שג,
ובהנסמן בהערות שם.
אגרת הקדש של מורנו הבעש"ט: נדפסה בכש"ט בתחלתו. ובכ"מ.

והנה הפדי' דבחי' ציון היא במשפט (ציון במשפט תפדה), דהיינו ע"י התורה, ובפרט הלכות התורה, כתרגומו ע"פ⁴⁰ כמשפט הראשון, כהלכתא קדמייתא, והיינו כמשארז"ל⁴¹ אין הגלויות מתכנסות אלא בזכות המשניות, שנאמר (בהושע סי' ח'⁴²) גם כי יתנו בגוים עתה אקבצם (וכמבואר בפרטיות ברשימות הצ"צ⁴³ טעם הדבר). אבל פדיית ב' חללי הלב שהם בשבי' ממש, היא בצדקה (ושבי' בצדקה), ע"י צדקה כפשוטה (אין מקרא יוצא מדי פשוטו⁴⁴), וכמארז"ל⁴⁵ אין ישראל נגאלין אלא בצדקה (וכמבואר באגה"ק⁴⁶ שזהו לפי שע"י הצדקה פועלים בדרגא הכי תחתונה כו').

וכללות ענין הפדי' נעשה ע"י ענין התשובה, תשובה תתאה ותשובה עילאה כו', שעיי"ז נגאלין מיד⁴⁷, בעגלא דידן, בגאולה האמיתית והשלימה, שאז לא ישאר אף אחד מישראל בגלות⁴⁸, ואף ניצוץ לא ישאר בגלות, ויקויים היעוד ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה כפשוטו, ע"י משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, בקרוב ממש.

(45) רמב"ם הל' מתנות עניים רפ"י. הועתק בטור יו"ד ר"ס רמו.
(46) סימן ט (קיד, א).
(47) ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.
(48) ראה לקו"ש חי"א ע' 1 ואילך.

(40) וישב מ, יג.
(41) ויק"ר פ"ז, ג.
(42) פסוק י.
(43) אוה"ת פרשתנו ע' לב ואילך. וראה גם אג"ק ח"א ע' רמב ואילך.
(44) שבת סג, א.

כמו אדם שיש לו תיבה מליאה אבנים טובות ומרגליות, שהוא שמח מאד בהם, אף שאינו רואה אותם, כי הם סגורים בתיבה.

ד) **וממשיך** בלקו"ת³¹, אך כל זה הוא כפי שצריך להיות (כפי שהוא אצל מי שלא עבר ולא פגם כו', ועבודתו היא באופן דבכל לבבך³², בשני יצריך³³, שכחות נפשו הם בגלוי וכו'). אבל (לפעמים) כשאינו כן, והמרירות הוא מעניני עוה"ז בהעדרו בכני חיי ומזוני, וכן השמחה היא משלימותו בהם, זהו בחי' גלות הניצוץ אלקי בתוך נה"ב כו'.

ה) **ועל** זה כתיב ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה. דהנה³⁴, ציון הוא לשון סימן, כמו אנא סימנא בעלמא³⁵, וקאי על עצם הנשמה, שעם היותה בגלות וצריכה פדי', מ"מ, אינה בשבי' ממש, אלא בהעלם בלבד, ובפרט ע"פ הידוע³⁶ שלא כל הנשמה כולה מלוכשת בגוף האדם למטה (וראי' לדבר, שהרי אפילו מלאך בשליש עולם עומד³⁷, וא"כ איך תוכל הנשמה שהיא למעלה ממלאך להתלבש בגוף האדם שהוא קטן מהכיל), אלא קצת הארה מן הנשמה היא המתלבשת בגוף, ורק כחות הנשמה הם בשבי' ממש, ועז"נ ושבי' גו'. וי"ל, שהענין דציון שהוא לשון סימן, קאי גם על כחות הנשמה המתלבשים בגוף, כי, סימן יש בו ב' קצוות, דמחד גיסא, אינו שייך לעצם הדבר, ואינו אלא סימן בעלמא עליו, ולאידך גיסא, הרי הוא סימן שעל ידו לוקחים את הדבר עצמו. וענין זה שייך לומר על כחות הנשמה המתלבשים בגוף, החל מכח החכמה כו', שגם הם בבחי' ציון, לשון סימן³⁸, ולא שייך בהם ענין של שבי' ממש. ומ"ש ושבי' (שבי' ממש), קאי³⁹ על ב' חללי הלב שהם שבויים ממש, כי המרירות שהיתה ראוי' להיות על ריחוקו מה', עתה נהפוך הוא על חסרוני העוה"ז, וכן השמחה שהיתה ראוי' להיות מן המצוות, היא מתאוות עוה"ז, והרי כשבויים ממש.

בס"ד. ש"פ דברים, שבת חזון, וא"ו מנחם אב, ה'תש"ל

(הנחה בלתי מוגה)

חזון ישעיהו בן אמוץ אשר חזה על יהודה וירושלים וגו', ומסיים (בהפטרה) ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה². ומבואר בפרש"י, שאין זה תחלת הספר (דנבואות ישעי', שעליו נאמר בגמרא³ שהי' דומה לבן כרך שראה את המלך), ולא נקרא הספר על שם החזון הזה [ומביא מה ששנינו בברייתא דמכילתא⁴, בשנת מות המלך עוזיהו⁵ תחלת הספר, אלא שאין מוקדם ומאוחר בסדר, וממשיך שהדברים מוכיחים כו', כפי שמוכיח מסדר המאורעות שבהמשך הספר], אלא על (נבואה) זו לבדה נאמר אשר חזה על יהודה וירושלים. ולפי שהם תוכחות קושי, קראם חזון, שהי' קשה מעשרה לשונות של נבואה, כדאיתא בב"ר⁶ עשרה לשונות נקראת נבואה, חזון וכו', ואיזו היא קשה שבכולן, חזון, שנאמר⁷ חזות קשה הוגד לי. ובהמשך לזה נאמרה לאח"ז נבואה של נחמה, הדבר אשר חזה ישעיהו בן אמוץ על יהודה וירושלים והי' באחרית הימים וגו'⁸, כי, כלפי שקינתרן למעלה בלשון קשה הוא חזון כו' חזר וניחמן וכו'. וי"ל, שע"י הקדמת התוכחה בלשון קשה ניתוסף עליו גדול יותר בנבואת הנחמה, ע"ד שאמר ר"ע⁹ עד שלא נתקיימה נבואתו של אורי' הייתי מתיירא שלא תתקיים נבואתו של זכרי' (אף שלכאורה אינו מובן מהו הקס"ד שלא תתקיים נבואתו שהיא לטובה כו'¹⁰), עכשיו שנתקיימה נבואתו של אורי', בידוע שנבואתו של זכרי' מתקיימת, שעל זה אמרו לו עקיבא ניחמתנו עקיבא ניחמתנו. ונוסף על הנחמה בנבואה שלאח"ז, מתחיל כבר ענין הנחמה בנבואת התוכחה עצמה, שזהו שמסיים ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה.

ב) **ומבואר** על זה בלקו"ת¹², דהנה כתיב¹³ והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום, פי' (היום) קאי על כל יום, כי בכל יום

(8) שם ב, א"ב.
 (9) מהר"י קרא ישעי' שם, א.
 (10) סוף מכות.
 (11) ראה ספר אבי הנחל (קניגסברג, תרי"ד) דרוש כ"ו. וראה גם תו"מ חמ"ב ע' 192.
 (12) ריש פרשתנו (דברים) א, א.
 (13) ואתחנן ו, ו.

(1) ישעי' א, א.
 (2) שם, כז.
 (3) חגיגה יג, ב.
 (4) בשלח טו, ט.
 (5) ישעי' ו, א.
 (6) פמ"ד, ו.
 (7) ישעי' כא, ב.

קבה ואילך).

(35) זח"א רכה, א.
 (36) ראה לקו"ת שה"ש טז, ד. ובכ"מ.
 (37) ראה ב"ר פס"ח, יב. חולין צא, ב.
 (38) ראה גם אוה"ת פרשתנו ע' לג.
 (39) לקו"ת פרשתנו שם, ג.

(31) א, סע"ב.
 (32) ואתחנן ו, ה.
 (33) משנה ברכות נד, א. ספרי ופרש"י עה"פ.
 (34) בהבא לקמן — ראה גם ד"ה ציון במשפט תפדה תשלי"ה (תו"מ סה"מ אב ע')

יהיו בעיניך כחדשים¹⁴. (וממשיך) אך איך יבוא לזה שיהי' כן. ויובן בהקדים כי הנה תכלית ירידת הנשמות מלמעלה כו', שהוא צורך עלי' וכו'. ובכדי לבאר מעלת העלי' שע"י הירידה, מקדים לבאר גודל מעלת הנשמה כפי שהיתה קודם הירידה, שהנשמה מצ"ע היא למעלה מכל הנבראים, ואפילו למעלה מהמלאכים וחיות המרכבה, שהרי הנשמה קדמה לכל סדר ההשתלשלות, וכפי שמביא שם שהמלאכים נתהוו במע"ב, י"א בשני, וי"א בחמישי¹⁵, כמ"ש¹⁶ ועוף יעופף כו', ועוף זה מיכאל יעופף זה גבריאל¹⁷, אבל הנשמות היו קודם שי"ב כו'. ואעפ"כ ירדו למטה להתלבש בגוף כו'. ונוסף לזה, הנה בנשמה עצמה יש ירידה אחר ירידה, שמבחינת חי', שהיא בחי' חכמה, שבה שורה קדושה נעלית ביותר, כדאיתא בתניא¹⁸ שמדריגת החכמה הו"ע הוא לבדו הוא ואין זולתו כו', ובבחי' זו ישנו ענין הראי' כו'¹⁹, נעשית הירידה לבחי' נר"נ שלמטה מזה, שבהם ישנו רק ענין השמיעה²⁰ (וכמבואר בדרושים הקודמים²¹ בענין ההפרש בין ראי' לשמיעה), ועד לירידה לבחי' נפש דנפש דעשי'. אמנם תכלית הירידה היא צורך עלי'.

וממשיך לבאר ענין העלי'. דהנה²² אנו אומרים בתחלת התפלה בכל יום, נשמה²³ שנתת בי טהורה היא כו', פי' טהורה היא, שנמשכת מבחי' טהירו עילאה (שלפני הצמצום), ואח"כ אתה בראתה, להיות בבחי' נברא יש מאין, עד שנפחתה בי, בהתלבשות הנשמה בתוכיות הגוף להחיותו. אך דוקא שם נעשה העילוי דאתה משמרה בקרבי, שזהו למעלה גם מבחי' טהורה היא, כ²⁴, בחי' טהורה היא עצם הנשמה המתלבשת בבחי' אור פנימי ונגבלת בתוך הגוף ע"י השתלשלות בראת יצרת נפחת שהן ג' עולמות ביי"ע, אבל אתה משמרה בקרבי הוא בחי' עצמותו ית' שלמעלה מבחי' טהורה, שאינה מתלבשת בפנימיות ובתוכיות הכלי, רק בבחי' מקיף ושומר מלמעלה, והיינו ששומר פנימיות

(14) ראה ספרי ופרש"י ואתחנן שם.
פרש"י יתרו יט, א. עקב יא, יג.
(15) ב"ר פ"א, ג. פדר"א רפ"ד. ספר
הבהיר כא"כ. זחר ח"א מו, ב. ובכ"מ.
(16) בראשית א, כ.
(17) זחר שם.
(18) פל"ה בהגהה.
(19) ראה גם ד"ה מצה זו תרס"ז (סה"מ
תרס"ז ע' קט).
(20) ראה גם ד"ה מצה זו תרס"ז (סה"מ
תרס"ז ע' קט).
(21) ראה גם ד"ה מצה זו תרס"ז (סה"מ
תרס"ז ע' קט).
(22) ראה גם ד"ה מצה זו תרס"ז (סה"מ
תרס"ז ע' קט).
(23) ראה גם ד"ה מצה זו תרס"ז (סה"מ
תרס"ז ע' קט).
(24) ראה גם ד"ה מצה זו תרס"ז (סה"מ
תרס"ז ע' קט).

הנשמה המלוכשת בגוף שלא תסתלק ותצא מן הגוף, אבל מ"מ אינה מתלבשת בפנימיות ממש, וכמו בחי' סוכ"ע, שהוא בחי' עצמות אורו ית' שאינו יכול להיות נתפס בעולמות בבחי' פנימיות, אלא סוכב עליהם בבחי' שמירה כו' [וכמבואר בתניא²⁵ שאין הפירוש שסוכב ומקיף מלמעלה בבחי' מקום ח"ו, דבאמת הוא בתוך כל נברא בתוכו ותוך תוכו, רק שאינו מתצמצם לפ"ע הנברא להיות בו בבחי' תפיסא והתלבשות ממש]. ונוסף על ענין זה שישנו כבר בהתחלת היום בתפלה, הנה לאח"ז הולך מבית הכנסת לבית המדרש²⁶, ועובד עבודתו בעסק התומ"צ, שעז"נ²⁷ והיו הדברים האלה אשר אנכי (אנכי מי שאנכי, עצמותו ית') מצוך (לשון התקשרות), שעיי"ז נעשה גילוי עצמות א"ס ב"ה ממש²⁷. ועילוי זה נעשה דוקא ע"י ירידת הנשמה למטה, וכן ירידת התומ"צ, שהרי גם התורה ירדה ממקום כבודה כו' ונסעה וירדה כו' עד שנתלבשה בדברים גשמיים כו'²⁸. וכן המצוות, שהרי יש במצוות בחי' שנקראת מצוותי, למעלה מאפילו ממצוות הוי"ו²⁹, ואח"כ ירדו המצוות להיות בחי' מצוות הוי"ו, ועד שירדו ונתלבשו בדברים גשמיים. אך דוקא עיי"ז שהנשמה שירדה למטה (לבחי' נפש דנפש דעשי', ועד שנתלבשה בגוף) עוסקת בקיום התומ"צ כפי שנתלבשו בדברים גשמיים, אזי נמשך גילוי עצמות א"ס ב"ה ממש.

(ג) **ועפ"ז** יובן מ"ש בכל יום יהיו בעיניך כחדשים, דכיון שבכל יום יום, כולל גם בזמן החושך הכפול והמכופל דזמן הגלות, נמשך גילוי עצמות א"ס ב"ה ממש ע"י העבודה בעסק התומ"צ (אשר אנכי מצוך גו'), הנה כשיתבונן האדם בזה (והרי לאו ברשיעי עסקינן³⁰), בודאי שבכל יום יהיו בעיניו כחדשים ממש [שהרי ענין ההתחדשות תלוי באופן הצירוף שמצייר לעצמו, שלכן, הנה גם דבר שבפועל הוא ישן, יכול להיות אצלו כמו דבר חדש ממש], כיון שהיום יוכל להמשיך מבחי' עצמותו ומהותו ית'²⁷. ומוסיף בלקו"ת²⁷, שעיי"ז יהי' גילוי אלקות בשני חללי הלב, חלל השמאלי, מרירות על שהוא משוקע בעניני עוה"ז וריחוקו מה', וחלל הימני, שמחה של מצוה כו' מהגילוי אור א"ס שע"י המצוות. ואף שאין הגילוי עתה, לעתיד יהי' הגילוי כו', והמשל על זה,

(28) תניא פרק ד (ח, ב).

(29) ראה לקו"ת במדבר ט, ג. ובכ"מ.

(30) ראה יומא ו, א.

(25) פמ"ח (סז, ב).

(26) ברכות בסופה. שו"ע אדה"ז אור"ח

ר"ס קנה.

(27) לקו"ת שם, ב.